

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus II. Præscribit Deus ceremonias quæ servari debebant in
oblacione avium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

qui fœnum vel herba est, sicut primos annos exegerit, ita & postremos traducet.

Ergone, inquiet aliquis, desperatum est de senibus qui se in ultima aetate convertunt? nequaquam, quia præstat semel quam numquam. Verum est, sed respondeo cum *Seneca de Brevit. vite cap. 4.* Audies, inquit, plerosque dicentes: Anno quinquagesimo in otium secedam, sexagesimus annus ab officiis me dimittet: Sed quem tandem longioris vitæ prædem accipis? quis ista sicuti disponis, ire patietur? non pudet te reliquias vitæ tibi reservare? Quam seruum est vivere incipere cum desinendum est? quæ tam stulta mortalitatis oblivio, in quinquagesimum aut sexagesimum annum differre sana consilia? & inde velle vitam inchoare quo pauci pervenerunt? Opus aliquod subtile ac pretiosum, quale est acu pingere, vel filum ducere per subtiliorem telam, non bene perficitur ad cereum lampademve nocturnam. Ita *seruum est*, inquit *Seneca*, ad cereum vitæ nostræ jam fatiscentem, & brevi extinguendum, opus illud animæ tuæ pretiosissimum, vivis & Sanctis coloribus depingendæ, caligantibus oculis velle elucubrare,

DISCURSUS II.

Præscribit Deus ceremonias quæ servari debebant in oblatione avium.

Ordinatis ceremoniis quas Deus servari volebat in offerendis animalibus quadrupedibus, delabitur ad ceremonias quæ servari volebat in offerendis volucris.

Hæc ita describit Scriptura: *Si autem, inquit, de avibus holocausti oblatio fuerit Domino, de turturibus aut pullis columbæ, offeret eam Sacerdos ad altare, & retorto ad collum capite, ac rupto vulneris loco, decurrere faciet sanguinem super crepidinem altaris, vesiculam vero gutturis, & plumas projiciet prope altare ad orientalem plagam, in loco in quo cineres effundi solent, confringet ascillas ejus, & non secabit, neque ferro dividet eam, & adolebit super altare, lignis igne supposito.*

Nihil erat quod non mystice aliquid significaret. singulariter tamen unum hic inter cætera animadverto, quod plumæ columbarum deberent projici in locum ubi cineres recondebantur.

Hoc

Hoc certo certius aliquid significabat; quid ergo hic mysterii & audiamus quid dicant interpretes.

1. Columba est avis quæ præ cæteris propendet in venerem: Per hoc significantur luxuriosi. 2. Reflexere naturalistæ vix quidquam esse formosius propter colorum varietatem, quam plumas quas columba gerit in collo: Per hoc significantur vanitatibus dediti. 3. Per plumas volant aves in altum: Per hoc significantur superbi. 4. Per cineres significatur pulvis ille ex quo facti sumus, & in quem revertemur post mortem: Omnia simul, significant nihil esse efficacius ad frangendam luxuriam, ad tollendam vanitatem, ad deprimendam superbiam, quam projicere plumas in cineres, hoc est, interdum mortis memoriam refricare ut gratum nostri sacrificium offeramus Deo.

Christus, inquit *D. Gregorius*, *Hom. 32 in Euang.* cælestis medicus singulis quibuscumque vitiis obviantia adhibet medicamenta, nam sicut arte medicinæ calida frigidis, frigida calidis curantur, ita Dominus noster contraria opposuit medicamenta peccatis, ut lubricis continentiam, tenacibus largitatem, iracundis mansuetudinem, elatis præciperet humilitatem.

Ita est: Nullum est peccatum quod non habeat medicinam sibi particularem, qua possit sanari. Sed est quædam medicina generalis quam medici *Græco* vocabulo panaceam, *Hispani* *Sanatodos* vocant, hoc est, quæ possit omnes morbos curare: Si petam à *Sophocle* quanam sit illa medicina? respondet: Mors supremus omnium morborum medicus: Bonum inventum, quia omnes corporis morbi morte evanescent, sic nullum est vitium animæ quod non facile morte sanetur, si illam interdum serio recogitemus, & plumas nostras projiciamus in cineres nostros ex quibus constamus, & in quos debemus aliquando reverti.

Mortu memoria omnium vitiorum medicina.

Ac primum quidem luxuria. Quis enim rationis compos ita deliret ut iis succumbat illecebris, quarum & status nullus, & continens cursus, & incerta post cursum statio? magna est voluptatis & fluminis comparatio: Si enim *V. G.* incipias *Scaldim* navigare non procul à fonte, vehêris per amœnissima prata, inde venies ad fertilissimos agros, camposque omni arborum genere confitos, & aspectu procul montium ac silvarum deliciosos: Verum post omnia devenies tandem in pelagus, inveniesque te medias inter balanas, ventorumque ac fluctuum furias, & navis tua aliquando

doillidetur in scopulos, aut fluctibus haurietur. Eo evadit inter tot amœnitates & delicias priores inchoata navigatio. Ita cum luxuriosis agi certissimum est, nam post omnes delicias quibus frui sunt, omnia terminantur in mortem, omnia projiciuntur in cineres: Fallit libido mortales sui ostentatione vultus quem ita convestit ut initia appareant, finis vero tegatur: Tu finem detege, considera cineres, recogita mortem, & invenies præstantissimum pharmacum quo morbus ille sordidus animæ tuæ curetur: Suminus, desperatus es, nec enim video quid aut quis te possit curare.

Conjice oculos in eos qui hac medicina curati sunt, dum se in mortuorum cineres conjecere. Puella *Alexandrina*, teste *Cassiano de spiritu Fornic. cap. 3* ut libidinis flammam extingueret duodecim annos in sepulchro delituit, & morte sibi quotidie versante ob oculos, sic pura permanfit ut ne cogitatione quidem animam macularit.

Presbyter quidam *Nivellanus*, nomine *Guido*, ut refert *Cantipriatanus Lib. 2 cap. 3* sepulchrum adiit, & inter vermes ac putidas carnes se volutans, victor evasit.

Vivebat in eremo, inquit *auctor vite PP.* vir quidam religiosissimus; cui sæpe recurfabat femina illi olim non ignota, forma præstantis. Diu laboraverat ut hæc à se cogitationes amoliretur, animose certaverat, & variis modis superare contenderat, nec tamen aliud sibi videbatur quam quod victus esset. Contigit tandem ut intelligeret feminam illam mortuam esse: Quid agit? id tandem consilii reperit, tugurium suum Deo committit, & ad defunctæ feminæ sepulchrum properat, & noctu saxum à tumulo tollit, terram egerit, & ad cadaver penetrat, tum seipsum ita alloquitur: En, inquit, thesaurum tuum, en tuas delicias, quare non auferrem tibi carissimam? dixit, & fecit, partemque mortualis velaminis, sanie ac tabo fluentis secum abstulit, & regressus in casam suam, illam sub oculos posuit assidue aspiciendam: Ita generosus hic athleta tamdiu foetore se cruciavit, dum sordidas cogitationes animo penitus extirparet.

Hiscæ adijunge sanctissimum virum *Iob*, qui de seipso testatur *cap. 31. Pepigi*, inquit, *scelus cum oculis meis, ut ne cogitarem de virgine.* Mira res! tantus princeps inter omnes delicias divitiarum mundi enutritus, tantum abest ut cum femina peccaret, ut no

unica quidem cogitatio de femina illi incideret: Quid fuit quod luxuriam à tanti principis animo tam procul abigeret? frequens cogitatio mortis, ac sepulchri: Audio enim illum non semel istorum mentionem facientem in scriptis suis, & fatentem se illorum memoriam sæpius renovasse: *Cap. 7. Ecce nunc in pulvere dormiam.* *Cap. 17 ait: Solum mihi superest sepulchrum:* Ibidem dicit: *Induta est caro mea putredine, & sordibus pulveris.* *Cap. 21 dicit: Homo ad sepulchra duceatur, & in congerie mortuorum jacebit.* *Cap. 14 dicit: Homo cum mortuus fuerit, ubi quæso est? homo cum dormierit non resurget à somno suo.* Rursum *Cap. 21 ait: Iste moritur robustus & sanus, alius vero moritur in amaritudine anime sue, & tamen simul in pulvere dormient, & vermes operient eos.* Non poterat non castissime vivere, qui toties mortis, & sepulchri, & pulveris meminerat: Et hic est medicus qui ultimam manum apponit peccato luxuriæ, juxta illud *Sophoclis: Mors ultimus morborum medicus, si ille te sanare non potest, nemo sanabit.*

Quid dicam de remedio vanitatum mundi? plumæ columbarum quæ offerebantur projici debent in cineres; quid sunt vanitates mundi nisi plumæ, leves, & omnia levitas? appone plumas illas cineribus in quos convertêris, & facile omnia contemnes, juxta illud *Hieronymi Epist. 103.* Facile contemnit omnia qui se cogitat morturum.

Vade, inquit *Augustinus, Serm. 66 ad fratres,* vade puella & juvenis qui nihil aliud somniatis quam vanitates, & formas, & vestium, & sensualitatum, & recreatiuncularum, ite ad ossa arida quæ jacent in cœmeteriis vel sepulchris, illa tibi prædicabunt, & dicent: O miser! quantum pro cupiditate hujus sæculi discurris? attende ad me, & considera me: Hoc quod tu es, ego fui, & quod ego sum modo, tu eris. Omnia vanitas, quia ut vides, omnia morte evanescent.

Quam potens hæc sit medicina curandis vanitatibus, aut certe moderandis, exempla docebunt.

Dixerat ad populum concionator quidam *Parisis* Missus, in quadam civitate per quadragesimam, quâ finitâ, Dominam quandam, non minus forma quam sanguine nobilem nec minus in omnem vanitatem effusam adivit, ut illi valediceret: Rogavit illa hominem, ut proxima qua rediret vice, speculum *Parisiense* secum conferret, ut promissit alter, secumque aliquot elapsis mensibus speculum tulit, contulitque se ad domum illius nobilis Dominæ: Ingressus domum,

G g

jubet

jubet convocari omnes domesticos, dicens se contulisse speculum *Parisiense* exquisitissimi artificis. Domina statim jubet adesse filias, famulos, ancillas, omnesque domesticos: Tum concionator, amoto quo speculum texerat velo, in omnium conspectum producit horrificam calvariam quam in cœmeterio ex multis selegerat, & sic illos affatus est: Tu, inquit, ô Domina, speculum effragitasti, et speculum non ad concinnandos crines, sed ad reformandos mores: Fuit illa olim quod tu es modo, ubi jam vides geminas cavernas evacuatas à vermibus, steterunt duo pulcherrimi oculi: Crinium illud jam depile exornavit crispata cæsaries: Ubi jam genæ illæ quæ instar rosarum, ubi labia quæ instar coralli rubebant? ubi dentes illi qui sua albedine superabant nives? Quod tu es modo, fuit illa, eris & tu brevi quod illa est modo. Obstupere ad hæc verba, & conticuere omnes: Tantoque præsertim in Domina aspectus ille cievit motus, ut præsentia sperneret, & inciperet cogitare futura. Unde jam non tantum sui dissimilis, sed jam plane alia, mundo ac vanitati mortua, talem ab illa die instituit vitam, qualem se duxisse optaret quando erat moritura.

Audi aliud. Refert *P. Petrus Cotton* in concione de morte, domine illam quandam vanitati impense deditam, ac meliori forma quam moribus, omnem quam Confessarius imponebat penitentiam respicere solitam, V. G. ut interdum modo uno die, modo altero abstinere à conversatione quotidiana, vel semel à comædia, vel à crispandis crinibus, aliquid interdum demeret de consueto crinatu, pauciores interdum horas se comendæ impenderet & similia, non poterat eo adduci: Tandem induci se passa est, ut quoties manus ablueret, secum ipsa cogitaret: Hæc caro comedetur à tineis, hæc niveæ manus, hi digiti esca vermium erunt: Fecit, & brevi mutata in aliam, omnibus vanitatibus mundi valedixit. Ecce, ultimus illius medicus erat memoria mortis.

Accipe tertium quod narrat *Vincentius Tom. 3 Spec. Moral. Fol. 699*. Adolescens quidam filius *D. de Mingorri*, adscriptus erat à patre militiæ ubi hoc unum spectabat ut mundo placeret per honores, & vanum nomen, quando casu ad monasterium *Clarevalle*se, *divi Bernardi* sanctitate celebre, venit, & illic omnia attente contemplantus, mortisque memor, omnes mundi vanitates contempsit, & ad *Christi* castra in religione ista confugit. Quod ubi parens intellexit, exardescens in iras, concito gradu advolat ad monasterium,

tium, eique minatur excidium, ni confestim dimittant filium suum. Advocatur filius, qui sic patrem affatur; Una, inquit, mi Pater, in regione vestra mihi displicet consuetudo, quod illic juvenes æque moriantur ac senes: Rogo ut illam consuetudinem abroges, sin minus, ego hic persistam vivere, ubi non timeam mori juvenis, senex exoptem: Stetit ad hæc verba attonitus pater, itaque permotus est, ut & ipse eandem quam filius religionem amplecteretur, ut ibi viveret, ubi non metueret mori. Tantam pauca verba de morte vim habuere, etiam in homine militari, ac mundi mancipio.

Ergo etiam homo ethnicus nempe *Martialis Poëta Lib. 2 Epigram.* 49 optime illos mundi assecras monet, dicens: *Pete vina, rosas cape, cingere nardo: Ipse jubet mortis te meminisse Deus ut omnia ista contemnas, & cureris: Mors enim ultimus morborum omnium medicus.*

Denique tu superbe, projice plumas illas tuas quibus volas in altum ut cæteris emineas, projice, inquam illas in cineres tuos, & dic cum *Ecclesiastico cap. 10.* *Quid superbis terra & cinis? omnis potentatus brevis vita, rex hodie est, & cras morietur: Et cum morietur homo hereditabit serpentes & vermes.*

Hic tibi dicitur quod *Job* ait Deum dixisse ad mare cum illud crearet, nempe: *Hic confringes tumentes fluctus tuos.* Ubi? ad montes saxosos qui verticem attollunt in cælum? non: Ad durissimas rupes aut scopulos qui sese efferunt usque ad nubes? nequaquam: Ubi ergo? ad arenam & pulverem: Hic confringes tumorem tuum.

Cor hominis est mare tumens, juxta illud *Isaiæ cap. 57.* *Quasi mare fervens, cujus fluctus redundant.* Quos fluctus non tollit superbia hominis, quot ventis inflatur? quid illos poterit frangere, quid frangere? arena & pulvis: Audi *Damianum Opusculo 15 cap. 23.* Si, inquit, superbiæ spiritus inflat, sepulchrum ad mentem revoca, necessario illic rigida cervicis tumorem ponimus, ubi cinerem nos procul dubio, pulveremque pensamus.

Memento ergo homo quia pulvis es, & in pulverem reverteris. Hic videbis quod *Seneca*, ait *Epist. 91.* Impares nascimur, pares morimur: Dum vivimus conditione distinguimur, dum mortui in sepulchro jacemus, nullum discrimen: Quid ergo superbis terra & cinis? si dives es, non minus pulvis es quam mendicus, si nobilis es,

& tu pulvis eris sicut & rusticus; si in magna dignitate constitutus es, quid habes amplius quam pauper mechanicus? uterque pulvis eris post mortem; si omnes te adorant ac reverentur, omnia ista tandem in pulverem recident, ergo nihil habes amplius, quam qui in mundo contemnitur: Quid ergo superbis? post mortem, simul in unum dives & pauper, inquit David Psal. 48, inspice sepulchra, obambula cœmeteria & templa, & vide si magnum dignoscere possis à parvo, divitem à paupere, regem à mendico, doctum ab idiota, omnia isthic jacent mixta inter se: Quid ergo tibi persuades quod non sis sicut cæteri hominum, sed cæteris major & excelsior: Non enim, inquit Seneca, quis major est quia in alta basi consistit, nec nanus ideo major quia in alto monte stat: Mors nos alia ulna metitur: Illa nos exuit dignitatibus, honoribus, divitiis, atque ita exutos omnes calceat eadem mustricula, omnes tondet, ut loquimur, super eundem pectinem ad calvariam usque, atque adeo, ut inquit Seneca, de Consolat. cap. 20, mors, ubi res fortuna male divisit, exæquat omnia: Fortuna enim multis male divisit, divitias avaris, formam luxuriosis, honores superbis, plurima bona pessimis, dignitates ineptis, sed mors, finita vita, omnes facit æquales: Nullæ in sepulchris apparent coronæ, nulla sceptrâ, nullæ purpuræ, nullæ pretiosæ vestes, nullæ divitiæ, hoc unum omnibus omnino mortalibus cujuscumque status aut conditionis fuerint commune est, vestis mortuaria, ligneus loculus, & locus quinque aut octo pedum, & tandem nihil omnino ex omnibus superest nisi pulvis & cinis. Quis superbiet, quis dicet, non sum sicut cæteri hominum, si hæc recogitet?

Vel ipsi gentiles hac consideratione altos spiritus demisere, & tumentes superbiæ fluctus hic confregere: Philippus enim Macedo, cum aliquando in Palæstra inter luctandum prolapsus surrexisset, & in pulvere corporis sui formam impressam vidisset: Papæ: inquit, quam parvam terræ partem sortiti, orbem appetimus. Severus etiam, Romanorum Imperator, totus ambitiosus, jam moriturus urnam ad se deferri iussit, in qua cineres erant recondendi, & diu contrectans & contemplatus, dixit: Tu virum capies quem totus orbis non capit.

Si gentiles ad hosce pulveres fregere tumentes fluctus suos, quid Christiani? lego apud Lipsium in Monitis cap. 14 de Maximiliano Imperatore quod triennio ante mortem, capulum fenebrem ex

quæro

querno ligneo arcæ Viatoriæ inclusum circumferri secum iusserit, ut assidue monumentum illud præ oculis haberet, seseque humiliaret, dicens. Cogita mori: Quid te dilatas & extendis? quem tot Provinciæ & Regna non capiunt, hic locus capiet.

DISCURSUS III.

De oblationibus simila.

PRIMO, de oblatione simila sic loquitur Deus Moysi: Qui obtulerit similam, fundet super eam oleum, & ponet thus, ponentque filii Aaron Sacerdotes, pugillum simila & olei ac totum thus super altare & offerent. Si vero panes obtulerit, erunt absque fermento, conspersi oleo, nec quidquam fermenti ac mellis adolebitur in Sacrificio Domini: Quidquid obtuleris Sacrificii, sale condies, in omni oblatione tua offeres sal. Si autem obtuleris munus primarum frugum tuarum Domino, de spicis adhuc virentibus, torrebis igni, & confringes in modum farri, & sic offeres, fundens supra oleum, & thus imponens, & offeret Sacerdos.

Quis credat Deum tam exoticas & minutas in hisce Sacrificiis ceremonias instituisse, nisi aliud ad instructionem nostram voluisset significare? sic est, inquit Paulus Rom. cap. 15: Quaecumque enim scripta sunt, inquit, ad nostram doctrinam scripta sunt.

Ego igitur sic existimo i. per oblationem simila, Deum voluisse significare, oblationem cordis sive animæ nostræ: Sicut enim in farina nihil præstantius simila, sic in homine nihil præstantius anima. Sed volebat Deus similam sibi offerri vel coctam in clibano, vel tostam in craticula, vel frixam in sartagine, & sale conditam: Omnia hæc nihil significant aliud quam mortificationes animæ nostræ de quo sic ait David: Cor contritum & humiliatum Deus non despicies.

Hanc præ cæteris oblationem ab homine exigit Deus tanquam sibi gratissimam, sic iussit proclamari per Salomonem Prov. cap. 23, ubi ait: Præbe, fili mi, cor tuum mihi, in quæ verba sic discurret Hugo de S. Victor lib. 3 de Anima: In omni creatura, inquit, quæ sub sole est, nihil humano corde sublimius, nihil nobilius, nihilque Deo similis, quapropter nihil aliud quærit à te nisi cor tuum: Non victimas pecudum, non vestes tuas pretiosas, non villas & prædia, non inanes aut monilia, non divitias tuas postulat, quia ut ait David,

Mortifica-
tum cor
petit Deus.

Ggg 3 bono-